

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

2021.gada 2.martā Nr. 6-1/133

“MAXIMA Latvija” SIA
info@maxima.lv

Par privātpersonu tiesībām nelietot mutes un deguna aizsegu

Tiesībsargs saņēma privātpersonas iesniegumu, kurā tika izteiktas sūdzības par konfliktu, kas laika posmā no 10.12.2020 līdz 17.01.2021, apmeklējot veikalu “Maxima”, Juglas ielā 45, Rīgā, radās ar apsargu dēļ mutes un deguna aizsega nelietošanu. Persona norāda, ka 17.12.2020. veikala apsargs esot atteicis ielaist viņu veikalā bez mutes un deguna aizsega, lai gan ģimenes ārsta izdota izziņa apliecinot, ka personai ir kustību traucējumi, kā rezultātā trūkst spēju mutes un deguna aizsega lietošanai un persona pati nevarot uzlikt mutes un deguna aizsegu. Tāpat persona norāda, ka 17.01.2021, veicot pirkumus tajā pašā “Maxima” veikalā, atkal esot noticis konflikts ar to pašu apsargu. Abās minētajās situācijās apstākļu noskaidrošanai esot tikusi izsaukta Valsts policija.

Vēršu Jūsu uzmanību, ka Ministru kabineta 2020.gada 6.novembra rīkojuma Nr.655 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” 5.44.punkts nosaka, ka “mutes un deguna aizsegu sabiedriskajā transportā un publiskās iekštelpās var nelietot bērni, kas nav sasnieguši 7 gadu vecumu, un personas ar acīmredzamiem kustību traucējumiem vai psihiskās veselības traucējumiem, kuru dēļ personai trūkst spēju vai iemaņu mutes un deguna aizsega lietošanai. Bērni no 7 gadu vecuma līdz 13 gadu vecumam mutes un deguna aizsegu sabiedriskajā transportā uzsāk lietot no 2020.gada 7.decembra. [..]”. Atbilstoši šā rīkojuma 5.45.punktam “pasākuma organizators, saimnieciskā pakalpojuma sniedzējs vai ēkas īpašnieks nodrošina, ka persona, kura nelieto mutes un deguna aizsegu vai lieto to neatbilstošā veidā (neaižsedzot degunu un muti), netiek ielaista iekštelpās. Pasākuma organizators vai saimnieciskā pakalpojuma sniedzējs nesniedz pakalpojumu personai, kura neievēro epidemioloģiskās drošības prasības, tai skaitā nelieto mutes un deguna aizsegu. Minētās prasības neattiecas uz šā rīkojuma 5.44.apakšpunktā minētajām personām”.

Tiesībsargs uzsver, ka tiesību normas ir jāpiemēro pēc to jēgas un lieks formālisms var novest pie nepareiza situācijas novērtējuma, no kā var būt atkarīgs iesaistītās personas tiesiskais stāvoklis un sekas, kas tā rezultātā var iestāties. Vērtējot minētās normas pēc to būtības un jēgas, tiesībsargam nerodas šaubas, ka tas, vai personai pastāv acīmredzami kustību traucējumi vai psihiskās veselības traucējumi, kuru dēļ personai trūkst spēju vai

iemaņu mutes un deguna aizsega lietošanai, ir atkarīgs tieši no ārsta-speciālista veiktā izvērtējuma, nevis apsarga, policijas vai kāda cita subjekta novērojumiem. Tomēr konkrētā situācija uzskatāmi parāda, ka Jūsu veikala vadība un apsardzes darbinieks to neizprot.

Līdzīgu viedokli, atbildot uz tiesībsarga informācijas pieprasījumu, sniedza arī Veselības ministrija, norādot, ka, citēju: *“Veselības ministrijas ieskatā personām ar kustību traucējumiem nav nepieciešams papildus apgrūtinājums pārvietoties ar ārsta izziņu un pie katra aicinājuma to uzrādīt. Savukārt personas ar psihiskās veselības traucējumiem var arī nemaz nesaprast, kāda izziņa tām tiek prasīta. Pacientam nav jādara zināms savs veselības stāvoklis veikalu apsargiem, pašvaldības vai Valsts policijas darbiniekiem. Taču gadījumā, ja personai ir šāda ārsta izziņa, apsargiem vai policistiem tā būtu jārespektē, jo ģimenes ārsta izziņa var būt apliecinājums minētajiem traucējumiem. Gadījumā, ja policijai rodas šaubas par to, ka konkrētajai personai kustību vai psihiskās veselības traucējumi ir tādi, kuru dēļ personai trūkst spēju vai iemaņu mutes un deguna aizsega lietošanai, policija var vērsties Veselības inspekcijā, kura, atbilstoši savai kompetencei, pārbaudes ietvaros var pārliicināties, vai izziņa pacientam izsniegta pamatoti. Veselības ministrija ir sniegusi šādu skaidrojumu gadījumos, kad kādas pašvaldības policija Veselības ministrijai to ir lūgusi.”*

Līdz ar to arī Veselības ministrija apstiprina, ka ģimenes ārsta izdota izziņa var būt apliecinājums tam, ka personai ir tiesības nelietot mutes un deguna aizsegu. Savukārt apsardzes vai policijas darbiniekam pilnvaras vērtēt personas veselības stāvokli nav un gadījumā, ja ir šaubas par izsniegtās izziņas pamatotību, to var attiecīgi vērtēt tikai Veselības inspekcija. Nepastāvot pamatotām aizdomām par izziņas patiesumu un kamēr netiek pierādīts pretējais, personai nevar tikt atteikta pakalpojuma izmantošana.

Ievērojot minēto, lūdzu ņemt vērā iepriekš izdarītās atziņas, kas attiecas uz privātpersonu tiesībām nelietot mutes un deguna aizsegu, un informēt un izglītēt par to savus darbiniekus, tostarp apsardzes darbiniekus, kas veic apsardzes pakalpojumus Jūsu veikalos. Par veiktajiem pasākumiem lūgums informēt tiesībsargu līdz **2021.gada 22.martam**.

Ar cieņu
tiesībsarga pilnvarojumā
Pilsonisko un politisko tiesību nodaļas
vadītāja

Ineta Piļāne

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu